

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

23 mars 2022

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 18 juillet 1991
organique du contrôle
des services de police et de renseignement
et de l'Organe de coordination pour l'analyse
de la menace en ce qui concerne l'obligation,
pour le Service d'Enquêtes du Comité P,
d'informer l'autorité disciplinaire compétente
de l'existence d'une faute disciplinaire
éventuelle lorsqu'il agit
dans le cadre d'une enquête judiciaire**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INTÉRIEUR,
DE LA SÉCURITÉ, DE LA MIGRATION ET
DES MATIÈRES ADMINISTRATIVES
PAR
M. Daniel SENESAEL

SOMMAIRE

Pages

I. Procédure	3
II. Exposé introductif.....	3
III. Discussion des articles et votes	3

*Voir:*Doc 55 **1985 (2021/2022):**001: Proposition de loi de Mme Thibaut et de MM. Van Hecke et
Dewael.

002 et 003: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

23 maart 2022

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van
18 juli 1991 tot regeling van het toezicht
op politie- en inlichtingendiensten en op het
Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse,
wat de verplichting voor de
Dienst Enquêtes van het Comité P betreft
om in het geval van een gerechtelijk
onderzoek de bevoegde tuchtrechtelijke
overheid in te lichten over het bestaan
van een mogelijke tuchtrechtelijke fout**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR BINNENLANDSE ZAKEN,
VEILIGHEID, MIGRATIE EN
BESTUURSZAKEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Daniel SENESAEL**

INHOUD

Blz.

I. Procedure	3
II. Inleidende uiteenzetting	3
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	3

*Zie:*Doc 55 **1985 (2021/2022):**001: Wetsvoorstel van mevrouw Thibaut en de heren Van Hecke en
Dewael.

002 en 003: Amendementen.

06663

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Ortwin Depoortere

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Sigrid Goethals, Yngvild Ingels, Koen Metsu
Ecolo-Groen	Julie Chanson, Simon Moutquin, Eva Platteau
PS	Hervé Rigot, Daniel Senesael, Eric Thiébaud
VB	Ortwin Depoortere, Dries Van Langenhove
MR	Philippe Pivin, Caroline Taquin
CD&V	Franky Demon
PVDA-PTB	Nabil Boukili
Open Vld	Tim Vandenput
Vooruit	Bert Moyaers

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Christoph D'Haese, Joy Donné, Tomas Roggeman, Darya Safai
N ., Wouter De Vriendt, Claire Hugon, Stefaan Van Hecke
Khalil Aouasti, Hugues Bayet, André Flahaut, Ahmed Laaouej
Frank Troosters, Tom Van Grieken, Hans Verreyt
Denis Ducarme, Philippe Goffin, Florence Reuter
Jan Briers, Nahima Lanjri
Gaby Colebunders, Greet Daems
Katja Gabriëls, Marianne Verhaert
Ben Segers, Anja Vanrobaeys

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

Les Engagés	Vanessa Matz
INDEP	Emir Kir
ONAFH	Emir Kir

N-VA:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
Ecolo-Groen:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
PS:	<i>Parti Socialiste</i>
VB:	<i>Vlaams Belang</i>
MR:	<i>Mouvement Réformateur</i>
CD&V:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
PVDA-PTB:	<i>Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique</i>
Open Vld:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
Vooruit:	<i>Vooruit</i>
Les Engagés:	<i>Les Engagés</i>
DéFI:	<i>Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
INDEP-ONAFH:	<i>Indépendant – Onafhankelijk</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		<i>Afkorting bij de numerering van de publicaties:</i>	
DOC 55 0000/000	<i>Document de la 55e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi</i>	DOC 55 0000/000	<i>Parlementair document van de 55e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>	QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
CRIV	<i>Version provisoire du Compte Rendu Intégral</i>	CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag</i>
CRABV	<i>Compte Rendu Analytique</i>	CRABV	<i>Beknopt Verslag</i>
CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>	CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
PLEN	<i>Séance plénière</i>	PLEN	<i>Plenum</i>
COM	<i>Réunion de commission</i>	COM	<i>Commissievergadering</i>
MOT	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>	MOT	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)</i>

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de loi au cours de ses réunions des 29 juin et 6 juillet 2021 et des 18 janvier, 15 février et 15 mars 2022.

I. — PROCÉDURE

Au cours de la réunion du 29 juin 2021, la commission a décidé, conformément à l'article 28 du Règlement de la Chambre, de solliciter des avis écrits. La commission s'est prononcée, lors de la réunion du 6 juillet 2021, sur les instances dont elle souhaitait recevoir un avis écrit.

Le Collège des procureurs généraux, la police fédérale, la Commission permanente de la police locale, l'Inspection générale de la police fédérale et de la police locale (AIG), le Conseil supérieur de la Justice, le Comité permanent P, l'Association des juges d'instruction, l'Orde van Vlaamse Balies (OVb), *AVOCATS.be*, le SLFP Police et la Confédération des syndicats chrétiens (CSC) ont émis un avis écrit au sujet de la proposition de loi. Ces avis ont été mis à la disposition des membres.

Au cours de la réunion du 18 janvier 2022, la commission a décidé de recueillir l'avis du Collège des procureurs généraux au sujet de l'amendement n° 1 (DOC 55 1985/002).

II. — EXPOSÉ INTRODUCTIF

Mme Cécile Thibaut (Ecolo-Groen), auteure principale de la proposition de loi, expose les lignes de force des développements de la proposition de loi (DOC 55 1985/001, p. 3-6).

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Cet article, qui fixe le fondement constitutionnel, ne donne lieu à aucune observation.

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft het voorliggende wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 29 juni en 6 juli 2021 en van 18 januari, 15 februari en 15 maart 2022.

I. — PROCEDURE

Tijdens de vergadering van 29 juni 2021 heeft de commissie overeenkomstig artikel 28 van het Kamerreglement beslist tot het inwinnen van schriftelijke adviezen. De commissie heeft tijdens de vergadering van 6 juli 2021 beslist van welke instanties zij een schriftelijk advies wenste te ontvangen.

Het College van procureurs-generaal, de Federale Politie, de Vaste Commissie van de Lokale Politie, de Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie (AIG), de Hoge Raad voor de Justitie, het Vast Comité P, de Vereniging van Onderzoekersrechters, de Orde van Vlaamse Balies (OVb), *AVOCATS.be*, het VSOA-Politie en het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) hebben een schriftelijk advies verleend bij het wetsvoorstel. Deze adviezen werden ter beschikking gesteld van de leden.

Tijdens de vergadering van 18 januari 2022 heeft de commissie beslist het advies in te winnen van het College van procureurs-generaal over het amendement nr. 1 (DOC 55 1985/002).

II. — INLEIDENDE UITEENZETTING

Mevrouw Cécile Thibaut (Ecolo-Groen), hoofdindienster van het wetsvoorstel, zet de krachtlijnen uiteen van de toelichting bij het wetsvoorstel (DOC 55 1985/001, blz. 3-6).

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Over dit artikel, dat de constitutionele grondslag bepaalt, worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Cet article vise à modifier l'article 23 de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace. Il est en particulier ajouté que l'enquête figurant dans ledit article ne concerne pas uniquement le traitement de plaintes et de dénonciations et qu'elle recouvre également les enquêtes judiciaires.

M. Stefaan Van Hecke et Mme Julie Chanson (Ecolo-Groen) présentent l'*amendement n° 1* (DOC 55 1985/002) qui tend à remplacer l'article. M. Van Hecke constate que les avis reçus mettent l'accent sur le respect du secret de l'instruction. Il s'agit en effet d'une préoccupation majeure.

Toutefois, le principe du secret de l'instruction doit pouvoir être concilié avec la nécessité d'une meilleure procédure de signalement des fautes disciplinaires, comme l'a mis en lumière l'affaire Chovanec. Si plusieurs instances comme le Collège des procureurs généraux et le Comité permanent P ont soulevé un doute concernant la possibilité de signaler une éventuelle faute disciplinaire tout en respectant le secret de l'instruction, l'Association des juges d'instruction estime pour sa part qu'un équilibre peut bel et bien être trouvé entre ces deux préoccupations légitimes et suggère de conditionner la communication d'une éventuelle faute disciplinaire par un accord préalable du magistrat instructeur ou du parquet. L'amendement n° 1 donne suite à cette suggestion.

Vu les critiques formulées par le Collège des procureurs généraux dans son avis d'office du 9 juin 2021, *M. Philippe Pivin (MR)* propose de soumettre l'amendement n° 1 à un nouvel avis de cette instance.

Lors de la réunion du 15 mars 2021, la discussion a été poursuivie sur la base du nouvel avis communiqué par le Collège des procureurs généraux le 14 février 2022.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) dépose l'*amendement n° 2* (DOC 55 1985/002), sous-amendement à l'amendement n° 1, qui vise à répondre aux remarques formulées par le Collège des procureurs généraux dans l'avis précité du 14 février 2022.

Le Collège des procureurs généraux observe que, conformément à l'article 21*bis*, § 1, alinéa 3, du Code

Art. 2

Dit artikel strekt tot wijziging van artikel 23 van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse. Meer bepaald wordt toegevoegd dat het onderzoek waarvan in dit artikel sprake is niet beperkt is tot de behandeling van klachten en aangiften, maar ook van toepassing is op gerechtelijke onderzoeken.

De heer Stefaan Van Hecke en mevrouw Julie Chanson (Ecolo-Groen) dienen *amendement nr. 1* (DOC 55 1985/002) in tot vervanging van het artikel. De heer Van Hecke stelt vast dat in de ontvangen adviezen de nadruk wordt gelegd op het vrijwaren van het geheim van het onderzoek. Dat is inderdaad een belangrijke bezorgdheid.

Het principe van het geheim van het onderzoek moet evenwel kunnen worden verzoend met de noodzaak van een betere procedure voor het melden van tuchtrechtelijke fouten, zoals de zaak-Chovanec aan het licht gebracht heeft. Waar meerdere instanties, zoals het College van procureurs-generaal en het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, twijfel hebben uitgesproken over de mogelijkheid om, met respect voor het geheim van het onderzoek, een mogelijke tuchtrechtelijke fout te melden, is de Vereniging van Onderzoekersrechters van haar kant van oordeel dat tussen de beide bekommelingen wel degelijk een evenwicht kan worden gevonden, en stelt zij voor om aan de kennisgeving van een eventuele tuchtrechtelijke fout de voorwaarde te verbinden van een voorafgaand akkoord van de onderzoeksmagistraat of van het parket. Amendement nr. 1 beoogt aan die suggestie tegemoet te komen.

Gelet op de kritiek die het College van procureurs-generaal in zijn ambtshalve advies van 9 juni 2021 geformuleerd heeft, stelt *de heer Philippe Pivin (MR)* voor om voor amendement nr. 1 een nieuw advies van die instantie in te winnen.

Tijdens de vergadering van 15 maart 2022 werd de bespreking voortgezet op basis van het nieuwe advies dat het College van procureurs-generaal op 14 februari 2022 heeft overgezonden.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) dient, als subamendement op amendement nr. 1, *amendement nr. 2* (DOC 55 1985/002) in, dat ertoe strekt gevolg te geven aan de opmerkingen die het College van procureurs-generaal geformuleerd heeft in voormeld advies van 14 februari 2022.

Het College van procureurs-generaal merkt op dat, in overeenstemming met artikel 21*bis*, § 1, derde lid, van

d'Instruction criminelle et à l'article 1380, alinéa 2, du Code judiciaire, l'autorisation de communiquer l'information à l'autorité disciplinaire ne peut être donnée que par le ministère public, le juge d'Instruction, quant à lui, n'est consulté par le procureur du Roi que pour donner un avis en cas d'instruction pénale. L'amendement n° 2 adapte par conséquent la formulation de l'amendement n° 1 proposé. Par ailleurs, cet amendement corrige également la version française de l'amendement, conformément à l'avis du Collège des procureurs généraux.

Mme Yngvild Ingels (N-VA) souligne qu'à son estime, la formulation de l'article 23 de la loi du 18 juillet 1991 organique du contrôle des services de police et de renseignement et de l'Organe de coordination pour l'analyse de la menace est suffisamment claire: cet article a toujours eu vocation à s'appliquer dans le cadre des enquêtes pénales. Cela étant, elle n'est pas opposée à une clarification de cette disposition afin d'éviter à l'avenir tout problème d'interprétation.

Elle se demande toutefois si l'amendement proposé suffit à répondre à l'ensemble des remarques qui ont été formulées par le Collège des procureurs généraux. Celui-ci relevait notamment que le but initial de la proposition de loi qui visait à supprimer toute possibilité d'interprétation de la notion d'"enquête" en y incluant d'office les enquêtes pénales judiciaires, n'était plus rencontré dans le texte de la proposition de loi amendé. Selon le Collège des procureurs généraux, le texte modifié exclut du champ d'application de cette disposition, à la fois les enquêtes de contrôle (articles 9, 15 et 16, alinéas 1 et 2, de la loi organique) et les enquêtes sur plaintes dites "administratives" (article 10 de la loi organique), qui ne devraient en conséquence, plus faire l'objet d'une communication à l'autorité disciplinaire, ce qui apparaît totalement contraire à l'objectif initial visé par la proposition de loi.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) souligne à ce propos que contrairement au texte initial de la proposition de loi qui modifiait le texte existant de l'article 23 de la loi du 18 juillet 1991, l'amendement n° 1 vise à compléter cet article par un alinéa 2. Il lui semble dès lors que l'interprétation du Collège des procureurs généraux est incorrecte puisque le texte actuel de l'article 23 ne sera pas modifié et continue à s'appliquer aux enquêtes de contrôle et aux enquêtes suite à une plainte. Cette disposition qui dispose que "lorsqu'un membre du Service d'enquêtes P constate, à l'occasion d'une enquête, des faits qui pourraient constituer une faute disciplinaire, le

het Wetboek van strafvordering en met artikel 1380, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de toestemming om de informatie aan de tuchtrechtelijke overheid mee te delen slechts door het openbaar ministerie kan worden verleend, terwijl de onderzoeksrechter dan weer slechts door de procureur des Konings wordt geraadpleegd om bij een strafonderzoek een advies te verstrekken. Amendement nr. 2 beoogt derhalve de formulering van amendement nr. 1 aan te passen. Voorts heeft dit amendement tot doel de Franse tekst van het amendement aan te passen in het licht van het advies van het College van procureurs-generaal.

Mevrouw Yngvild Ingels (N-VA) benadrukt dat de formulering van artikel 23 van de organieke wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse volgens haar voldoende duidelijk is: dat artikel is altijd al bedoeld om te worden toegepast in het raam van de strafrechtelijke onderzoeken. Dit gezegd zijnde, is de spreekster niet gekant tegen een verduidelijking van die bepaling om in de toekomst elk interpretatieprobleem te voorkomen.

Toch vraagt ze zich af of het voorgestelde amendement zal volstaan om gevolg te geven aan alle opmerkingen van het College van procureurs-generaal. Dat had er meer bepaald op gewezen dat het geamendeerde wetsvoorstel niet langer zou beantwoorden aan de initiële doelstelling van het wetsvoorstel, namelijk elke verkeerde interpretatie van het begrip "onderzoek" voorkomen door er de strafrechtelijke onderzoeken automatisch in op te nemen. Volgens het College van procureurs-generaal zou de wijziging van het voorstel tot gevolg hebben dat het toepassingsgebied van die bepaling niet langer betrekking heeft op de toezichtsonderzoeken (artikelen 9, 15 en 16, eerste en tweede lid, van de organieke wet), noch op de zogenaamde "administratieve" onderzoeken naar aanleiding van een klacht (artikel 10 van de organieke wet), waardoor die onderzoeken niet langer ter kennis zouden moeten worden gebracht van de tuchtrechtelijke overheid. Dat lijkt volstrekt in tegenspraak met het initiële oogmerk van het wetsvoorstel.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) benadrukt in dat verband dat amendement nr. 1, in tegenstelling tot het initiële wetsvoorstel, waarbij het bestaande artikel 23 van de wet van 18 juli 1991 zou worden gewijzigd, ertoe strekt dat artikel aan te vullen met een tweede lid. Daarom is de interpretatie van het College van procureurs-generaal volgens hem verkeerd. Het huidige artikel 23 zou immers niet worden gewijzigd en zou van toepassing blijven op de toezichtsonderzoeken en op de onderzoeken naar aanleiding van een klacht. Dat artikel (dat luidt als volgt: "Wanneer een lid van de Dienst Enquêtes P ter gelegenheid van een onderzoek feiten vaststelt die een

(directeur général) du Service d'enquêtes P en donne immédiatement connaissance à l'autorité disciplinaire compétente" reste donc d'application.

L'article est complété par un alinéa 2 qui prévoit cette notification dans le cas d'une enquête pénale pour autant que le ministère public ait marqué son accord après avoir consulté, le cas échéant, le juge d'instruction.

L'amendement n° 2, sous-amendement à l'amendement n° 1, est adopté par 11 voix et 5 abstentions.

L'amendement n° 1, qui tend à remplacer l'article 2, est également adopté par le même vote.

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'elle a été amendée, est adopté, par un vote nominatif, par 11 voix et 5 abstentions.

Résultat du vote nominatif:

Ont voté pour:

Ecolo-Groen: Julie Chanson, Stefaan Van Hecke, Eva Platteau;

PS: Khalil Aouasti, Daniel Senesael, Eric Thiébaud;

MR: Caroline Taquin;

CD&V: Jan Briers;

PVDA-PTB: Greet Daems;

Open Vld: Tim Vandenput;

Vooruit: Bert Moyaers.

A voté contre: nihil.

Se sont abstenus:

N-VA: Sigrid Goethals, Yngvild Ingels, Koen Metsu;

VB: Ortwin Depoortere, Dries Van Langenhove.

Le rapporteur,

Le président,

Daniel SENESAEL

Ortwin DEPOORTERE

Dispositions nécessitant une mesure d'exécution: *nihil.*

tuchtrechtelijke fout zouden kunnen uitmaken, geeft (de directeur-generaal) van de Dienst Enquêtes P daarvan onverwijld kennis aan de bevoegde tuchtrechtelijke overheid") blijft dus van toepassing.

Het artikel zou worden aangevuld met een tweede lid dat bij een strafrechtelijk onderzoek in die kennisgeving voorziet voor zover het openbaar ministerie toestemming heeft gegeven na, in voorkomend geval, de onderzoeksrechter te hebben geraadpleegd.

Amendement nr. 2, subamendement op amendement nr. 1, wordt aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

Amendement nr. 1, tot vervanging van artikel 2, wordt aangenomen met dezelfde stemuitslag.

Het gehele wetsvoorstel, aldus geamendeerd, wordt bij naamstemming aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

De naamstemming is als volgt:

Hebben voorgestemd:

Ecolo-Groen: Julie Chanson, Stefaan Van Hecke, Eva Platteau;

PS: Khalil Aouasti, Daniel Senesael, Eric Thiébaud;

MR: Caroline Taquin;

CD&V: Jan Briers;

PVDA-PTB: Greet Daems;

Open Vld: Tim Vandenput;

Vooruit: Bert Moyaers.

Heeft tegengestemd: nihil.

Hebben zich onthouden:

N-VA: Sigrid Goethals, Yngvild Ingels, Koen Metsu;

VB: Ortwin Depoortere, Dries Van Langenhove.

De rapporteur,

De voorzitter,

Daniel SENESAEL

Ortwin DEPOORTERE

Bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vereisen: *nihil.*